

PECES SINGULARS DE *SIGILLATA* HISPÀNICA DEL TALLER D'ABELLA TROBADES A TORRE LLAUDER.

Un aspecte poc conegut de la producció de *sigillata* hispànica a Catalunya, durant l'alt imperi romà, fou l'existència de petits tallers que, amb uns productes de qualitat tal vegada secundària, anirien adreçats a abastir els mercats locals o de proximitat. Entre aquests, hi hauria els que coneixem dels jaciments del Velòdrom de Mont-roig del Camp (PALLEJÀ 1994: *passim*), del Mas d'en Corts de Reus (CABRELLES – GEBELLÍ 2011: 496 – 546; CLARIANA 2013: 398), del Mas de Gomandí, també de Reus (JÁRREGA – PREVOSTI 2011: 459), dels Masos a Cambrils (JÁRREGA – PREVOSTI 2011: 467), el de Vila-sec a Alcover (ROIG 2012: 182, fig. 178, 10-13; ROIG 2013: 318 i 329, fig. 25), el de la vil·la de la Salut de Sabadell (ROCA 1978: 5 – 30), el jaciment de Can Valls i Can Cabanyes a Badalona (PREVOSTI 1981: 127 i 284) i, a l'interior, les ciutats romanes de Iesso (Guissona) (PERA - DE SOLÀ 2014: 250 - 269) i Ilerda (Lérida) (PÉREZ ALMOGUERA 1990: 107 i 147; PÉREZ ALMOGUERA 1999: 169 – 177; BUXEDA *et alii* 2014: 182 - 249) on també hi hauria centres productors, el jaciment del Polígon Industrial de Valldan a Berga (MARTÍN MENÉNDEZ – MARTÍN OLIVERAS 2004: 705 i 717, fig. 4, núms. 3 - 4), la vil·la de Tolegassos a Viladamat (CASAS – NOLLA 1993: 52, núm. 250; 55), a Cal Menut, de Cors, al Pla de l'Estany (CASAS *et alii* 1990: 69 -70), el jaciment d'Ermedàs a Cornellà de Terri, prop de Girona, (TREMOLERA – CASTANYER 2013: 479 – 497), i, a la comarca del Solsonès hi hauria els centres de Can Sotaterra, el de la ciutat de Solsona (força discutit) i el taller d'Abella (GURT – MIRET – XANDRI 1998: 257 - 263). A aquest darrer, li podem atribuir la fabricació de les peces objecte d'aquest escrit. Tots aquests petits tallers tenen en comú el fet que fabricarien produccions de difusió força discreta, encara que el d'Abella possiblement estaria en un estadi quelcom pel damunt de la resta. D'alguns sols s'han trobat fragments de motlles i no productes acabats. Dels centres que coneixem producte fabricat, veiem que coincideixen amb el fet que presenten uns vernissos o engalbes d'una qualitat lleugerament inferior (comparats amb les produccions de la Rioja que copaven el mercat) i que, al seu torn, possiblement repercutiria en el fet que aquests productes serien més assequibles per a la clientela.

Els materials del taller d'Abella localitzats a Torre Llauder, tots ells són enquadrables dins la forma Drag. 37, que Mezquíriz va definir com a tardana. Procedeixen de les excavacions portades a terme per l'aleshores Comissaria Local de Excavaciones Arqueológicas de la comarca del Maresme i sota la direcció de Marià Ribas¹. Del conjunt de tretze individus identificats, sols disposem de les

referències del context arqueològic de quatre exemplars. Així, mitjançant els diaris d'excavació, sabem que els exemplars núms. 5, 9 i 11 provenen de l'abocador situat a l'est del *frigidarium* (piscina), excavat entre els anys 1964 i 1967, i datable vers la segona meitat del segle II d.C. La peça núm. 13, prové de l'excavació de l'àula principal, estrat U.E. 10, datat a l'època severiana.

Vegem, tot seguit, l'inventari analític dels materials²:

1 - Bol de perfil complet, decorat a dues bandes. La superior composta d'elements verticals dentats, o segmentats, paral·lels que es repeteixen a tota l'extensió de la peça i, la inferior, on veiem el mateix motiu però amb disposició inclinada, a esquerra i dreta, fent un imbricat semblant al d'un cistell. Gl.: color siena torrada (Cailleux: P-39), de tonalitat mate. Gravat de bona qualitat. P.: color marró molt pàl·lid (Cailleux: L-69), fractura recta i ondulada (Ref.: MdM 1516).

2 - Bol de perfil complet, decorat a dues bandes. La superior, amb un motiu repetitiu a base de cercles de fulles obliqües que emmarquen una roseta de quatre pètals amb un punt central. En els espais entre els cercles (a dalt i baix), veiem petits cercles o volanderes. En el fris inferior, el motiu es repeteix d'igual forma, amb l'única diferència consistent en el fet que els cercles de fulles tenen un diàmetre quelcom més gran. La peça presenta senyals d'un arranjament fet a l'antiguitat, s'observa un forat fet amb trepà i reomplert de plom. Gl.: color vermell anglès (Cailleux: P-20). De tonalitat mat, poc adherent i mal conservat. Gravat regular. P.: color terra verda torrada (Cailleux: M-49). De fractura recta i ondulada. (Ref.: TLL 5208.- MdM 1535).

3 - Fragments que permeten completar aproximadament el perfil de la peça. La decoració del fris superior és a base d'un motiu de dos cercles cordats concèntrics, a continuació veiem un cercle senzill (sense el cercle extern) i, canviant el ritme decoratiu, veiem un reticulat de línies segmentades en disposició romboïdal (paral·lel al que veiem a SERRA VILARÓ 1925: làm. VII, 5 i làm. VIII, 24, i a GURT 1998: 30, PA87/F2/1/153 y 50). Del fris inferior sols es conserva la part superior de dos cercles cordats. Prop de la vora, veiem un petit forat fet amb trepà per a una soldadura de plom. Gl.: color ocre or torrat (Cailleux: R-25). De tonalitat mat i poc adherent, conservació regular. Gravat deficient. P.: color groc pàl·lid (Cailleux: K-91). De fractura recta i ondulada (Ref.: TLL 7548).

4 - Dos fragments corresponents al fris inferior. Conserva restes de la decoració consistent en línies ondulades (o segmentades), disposades en paral·lel i inclinades. Gl.: color vermell, anglès (Cailleux: R-11). De tonalitat mat, molt perdut. Gravat deficient. P.: color rosa (Cailleux: L-48). De fractura recta i terrosa. (Ref.: TLL 7897).

5 - Bol de perfil complet, amb decoració uniforme, on veiem de forma repetitiva i en paral·lel, un motiu vertical segmentat, o cordat, de disposició radial. Gl.: color siena torrat (Cailleux: P-39). De tonalitat mat, molt perdut. Gravat

regular. P.: color groc pàl·lid (Cailleux: L-75). De fractura recta i ondulada (Ref.: TLL 5209; MdM 1526).

6 – Fragment amorf que correspon a la zona superior de la decoració. Veiem un motiu segmentat, o cordat, lleugerament inclinat, disposat de forma repetitiva i en paral·lel. Gl.: color siena torrat (Cailleux: P-39). De tonalitat mat, molt perdut. Gravat deficient. P.: color groc pàl·lid (Cailleux: L-75). De fractura recta i ondulada (Ref.: TLL 7898).

7 – Bol de perfil complet, amb decoració de dues bandes. La superior, a base de cercles segmentats que emmarquen un petit cercle. Els espais superior i inferior entre cercles està reomplert amb un petit cercle. La inferior, amb decoració semblant, però amb la peculiaritat que, en els espais de reompliment, de posició superior, apareixen dos petits cercles en lloc d'un. Gl.: color terra siena natural (Cailleux: P-45). De tonalitat mat. Gravat bo. P: color ocre carn (Cailleux: N-45). De fractura recta i ondulada (Ref.: TLL 5200.- MdM 1529).

8 – Fragment amorf en què s'aprecien dues bandes decorades. La superior, amb elements verticals segmentats amb tres fulles en els extrems. En la inferior, veiem un cercle dentat que emmarca una roseta. Gl.: color vermell anglès (Cailleux: R-13). De tonalitat semibrillant, poc adherent i quasi totalment perdut. Gravat regular. P.: color terra verda torrada (Cailleux: M-53). Fractura recta, terrosa i ondulada, s'aprecia mica a cop d'ull (Ref.: TLL 7590).

9 – Bol de perfil complet amb decoració a dues bandes. La superior, amb petits cercles en relleu i, la inferior, amb motius segmentats lleugerament inclinats a dreta i esquerra. Gl: color groc vermell (Cailleux: M-57). De tonalitat mat, en regular estat de conservació. Gravat regular. P.: color rosa (Cailleux: L-53). Fractura recta (Ref.: TLL 5201 - MdM 1521).

10 - Fragment amorf, decorat amb un cercle cordat que emmarca una roseta de quatre pètals. Gl.: color terra siena torrat (Cailleux: M-39). De tonalitat mat, molt perdut. Gravat deficient. P.: color ocre groc clar (Cailleux: K-90). De fractura recta i ondulada (Ref.: TLL 7857-A).

11 – Bol de perfil quasi complet, on s'aprecia la decoració de tres bandes. La superior, a base de segments paral·lels lleugerament inclinats. La del mig a base de dos petits cercles concèntrics. La tercera, a base de línies paral·leles, ondulades i obliqües, on el punt de flexió, coincideix amb una línia ondulada horitzontal. Gl.: color terra siena natural (Cailleux: P-40). De tonalitat mat. Gravat regular. P.: color rosa carn (Cailleux: L-35). De fractura recta i ondulada (Ref.: TLL 5222 - MdM 1546)

12 – Fragment de vora. Es conserva el fris superior on veiem la decoració consistent en un motiu de dos cercles cordats i concèntrics, que emmarquen una “losange” . Gl.: color ocre or torrat (Cailleux: P-35). De tonalitat mat. Gravat

regular. P.: color groc pàl·lid (Cailleux: L-57). De fractura recta i ondulada. (Ref.: TLL 5217 bis - MdM 1546).

13 – Fragment pròxim a la vora en el qual veiem l'inici de la decoració a base de motius circulars. Prové de l'excavació de l'aula principal, concretament del nivell de farciment que es trobava immediatament sota la base del morter de calç del mosaic d'època severiana, fet que constitueix un element cronològic a tenir en compte. Gl.: color terra siena natural clara (Cailleux: N-39). Quasi totalment perdut. Gravat regular. P.: color marró molt pàl·lid (Cailleux: L – 69). Fractura recta i ondulada (Ref.: TLL 81 – 10 – 018).

CONSIDERACIONS:

El taller d'Abella, fou descobert l'any 1912 per mossèn Joan Serra i Vilaró, que portà a terme dues campanyes d'excavacions el 1912 i 1924, en els terrenys propietat de Dom Joseph Sala (SERRA VILARÓ 1925, *passim*). Es troba situat en el paratge conegut com “Pla d'Abella”, del municipi de Navès, prop de Solsona (comarca del Solsonès).

La difusió dels productes d'aquest taller fou força limitada, s'estendria sobretot a nivell comarcal, també arribarien a Guissona (PERÀ – DE SOLÀ 2014: 250 i ss) i, fins i tot, exemplars esporàdics arribarien fins a Pamplona i el *limes* (MEZQUÍRIZ 1978, fig. 21,8; OELMAN 1914, fig. 1, 17). El cas de Torre Llauder ens crida l'atenció per la qualitat i nombre d'individus, fet que ens porta a suposar la possibilitat de l'existència de contactes comercials, de certa intensitat, entre els dos llocs.

El conjunt d'exemplars de Torre Llauder formen un grup excepcional tenint en compte, a més, el seu relatiu bon grau de conservació. Constitueixen, sens dubte, una important aportació pel que fa a decoracions i punxons emprats, alguns gairebé inèdits en aquesta producció.

Veiem com les decoracions seguien, aproximadament, els dos estils definits per Mayet (1984). Enquadrables amb el primer estil són les peces que decorades a base de rosetes i cercles de cordes (núms.: 2, 7, 8, 9, 10, 12 i 13). Al segon estil, corresponen les peces amb decoracions de motius lineals, que solen trobar-se sols o combinats amb rosetes i elements circulars (núms.: 1, 3, 4, 5, 6 i 11).

Concloent, veiem que es tracta d'un conjunt interessant des del punt de vista ceramològic i amb una datació, per als materials que disposen de context, que vindria a coincidir amb la proposada en els estudis de Casas *et alii* (1989), que indicaven que, el taller, hauria estat actiu en l'espai cronològic situat entre mitjan segle II i el segle III d.C.

Joan Francesc Clariana i Roig

NOTES:

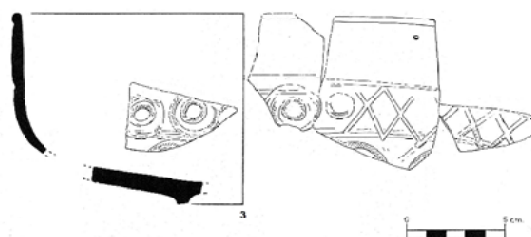
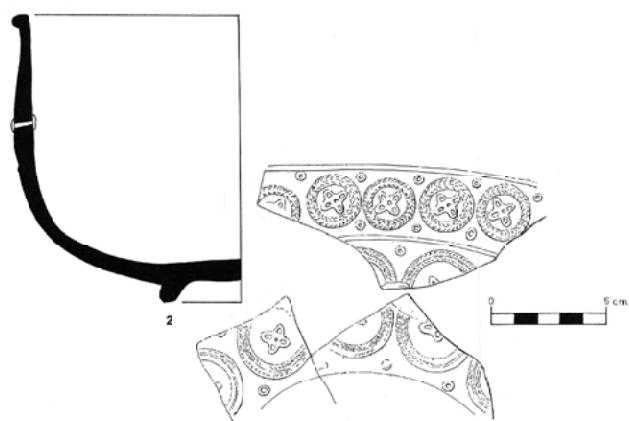
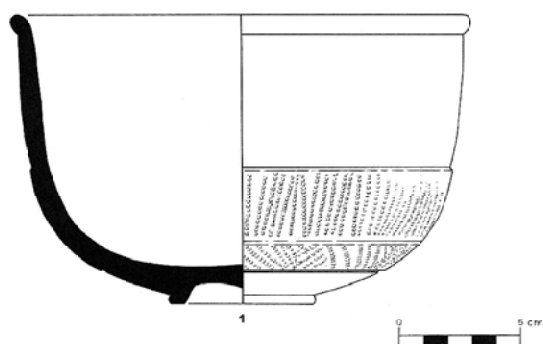
- 1.- Agraïm a la Sra. Maria Dolça Ribas, filla de Marià Ribas, que ens ha facilitat la consulta dels diaris d'excavació.
- 2.- En les descripcions de l'inventari, consten les abreviatures: Gl= "Glanztontfilm" o vernís; P= pasta o argila; Ref.= número de referència de la base de dades de Torre Llauder (TLL) i del Museu de Mataró (MdM).

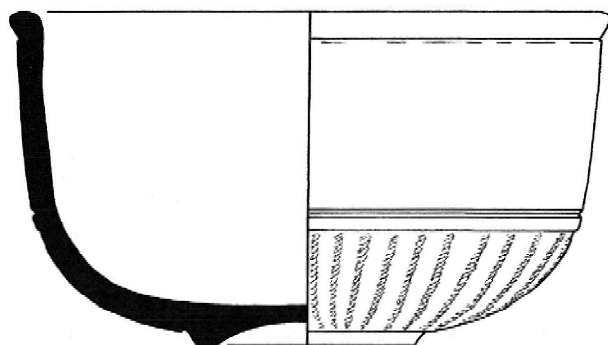
BIBLIOGRAFIA:

- BURÉS, L.; BUXEDA, J.; GURT, J.M.; PALET, J.M.; PLANAS, C; TUSET, F.: "Caracterización de las producciones de Terra Sigillata Hispánica del horno cerámico de Abella (Naves, Solsonés): Resultados preliminares". *Actes du Congrès de la Société Française d'Etude de la Ceramique Antique en Gaule, Lezoux 1989*. (Marsella, 1989), p. 175-179.
- BUXEDA, J.; GURT, J.M.: "La TSH de l'atelier d'Abella (Naves, Catalogne). Problèmes technologiques". *Actes du Congrès de la SFECAG, Cognac 1991*. (Marsella, 1991), p. 431-434.
- BUXEDA, J.; MADRID M.; MORÁN, M.; PAYÀ, X.; PÉREZ ALMOGUERA, A.: "La terra sigillata d'Ilerda, caracterització arqueomètrica i estudi històric-arqueològic de la seva producció i de la seva relació amb les ceràmiques engalbades". *Contextos ceràmics d'època altoimperial en el Mediterrani Occidental* (dir.: M. Roca; M. Madrid; R. Celis). (Barcelona, 2014), p. 182-249.
- CABRELLES, I.; GEBELLÍ, P.: "La terrisseria romana del Mas d'en Corts (Reus)". *Ager Tarraconensis 2. El Poblament* (dirs.: M. Prevosti; J. Guitart). (Tarragona, 2011), p. 496-546.
- CAILLEUX, A.: *Notice sur le code des couleurs des sols*. (París, 1981).
- CASAS, J.; CASTANYER, J.M.; NOLLA, J.M.; TREMOLEDA, J.: *Ceràmiques comunes i de producció local d'època romana, I. Materials augustals i alto-imperials a les comarques orientals de Girona*. (Girona, 1990).
- CASAS, J.; NOLLA, J.M.: *L'abocador oriental de la vil·la de Tolegassos (Viladamat, Alt Empordà)*. (Girona, 1993).
- CASAS, A.; PINTO, V.; GURT, J.M.; RIERA, S.; BURÉS, L.: "Aplicación de la prospección magnética en la localización de hornos de cerámica romana en Navés (Lleida)". *Actes du Congrès de la SFECAG, Lezoux 1989*. (Marsella, 1989), p. 169-174.
- CLARIANA, J.F.: "Noticia sobre la Terra Sigillata Hispánica, producción decorada, procedente de la villa romana de la Torre Llauder de Mataró (Barcelona)". *Congreso Internacional de Arqueología Clásica. Mérida 2013* (en premsa).
- CLARIANA, J.F.: "Identificació d'una peça de terra sigillata hispànica del taller de Mas d'en Corts a Torre Llauder (Mataró)". *Ager Tarraconensis 5. Paisatge, poblament, cultura material i història. Actes del simposi internacional* (eds.: M. Prevosti; J. López.; J. Guitart). (Tarragona, 2013), p. 398.
- CLARIANA, J.F.: "Apunts sobre la 'Sigillata' Hispànica decorada de Torre Llauder". *XXX Sessió d'Estudis Mataronins, 2013*. (Mataró, 2014), p. 1-15.
- FOLCH I TORRES, J.: "Trobada de motllos de ceràmica sigillata roja (Solsona)". *Anuari de l'Institut d'Estudis Catalans*. (Barcelona, 1911-1912), p. 683-684.

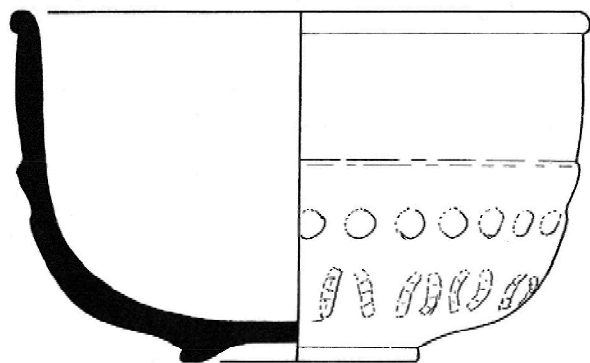
- GURT, J.M.: *Memòria de les campanyes d'excavació realitzades durant l'any 1987 i l'any 1988 al taller de ceràmica d'Abella*. Barcelona (Centre d'Informació i Documentació del Patrimoni Cultural. Generalitat de Catalunya). 1998.
- TREMOLEDA, J.; CASTANYER, P.; GURT, J.M.; BUXEDA, J.; PLANAS, C.; Tuset, F.; ALCOBÉ, X.: "The study of Hispanic Terra Sigillata from kilns of Pla de l'Abella (Catalonia): A preliminary analysis". *Archeological Sciences 1989. Proceedings of a Conference on the Application of Scientific Techniques to Archaeology*, Bradford. (Oxford, 1991), p. 36-45.
- GURT, J.M.; MIRET, M.; XANDRI, J.: "Algunes dades sobre la romanització al Solsonés (Lleida)". *Jornades internacionals d'arqueologia romana "De les estructures indígenes a l'organització provincial romana de la Hispania Citerior. Museu de Granollers, febrer 1987*. (Barcelona, 1998), p. 257-263.
- JÁRREGA, R.: "La producción de *terra sigillata* hispánica en el *territorium* de Tarraco (Tarragona) y su contraste con las sigillatas hispánicas de importación. Una realidad económica aún por estudiar". *Congreso Internacional Terra Sigillata Hispánica. 50 años de investigación*. (Granada, 2014). (en premsa).
- JÁRREGA, R.; ABELA, J.: "Producció i importació de ceràmiques a l'ager *Tarraconensis*. Una aproximació a l'economia del Camp de Tarragona en època romana". *Ager Tarraconensis 2* (eds.: M. PREVOSTI; J. GUITART). (Tarragona, 2011), p. 141-207.
- JÁRREGA, R.; PREVOSTI, M.: "*Figlinae tarraconenses*. La producció ceràmica a l'ager *Tarraconensis*". *Ager Tarraconensis 2* (eds.: M. PREVOSTI; J. GUITART). (Tarragona, 2011), p. 455-489.
- JUAN, L.C.: "Los talleres cerámicos de época romana en la provincia de Tarragona: estado de la cuestión". *Acta Arqueológica de Tarragona II*. (Tarragona, 1988-1989), p. 13-17.
- LLORENS, A.: *Solsona i el Solsonès*. (Manresa, 1981).
- MADRID, M.; BUXEDA, J.: "Estudio arqueométrico del taller de terra sigillata de Mont-roig de Camp (Baix Camp, Tarragona)". *VI Congreso Ibérico de Arqueometría*. (Girona, 2005), p. 59-70.
- MARTÍN MENÉNDEZ, A.; MARTÍN OLIVERAS, A.: *Memòria de les Intervencions arqueològiques als Jaciments Romans de la Vall d'Areny. Sector: Polígon Industrial de la Vall d'Areny (Avià – El Berguedà)*, 1999. Vol. II. (Barcelona, (Generalitat de Catalunya) 2001). (inèdita).
- MARTÍN MENÉNDEZ, A.; MARTÍN OLIVERAS, A.: "Intervencions arqueològiques als jaciments romans de la Vall d'Areny, sectors: vil·la romana de San Bartomeu de la Vall d'Areny i Polígon industrial de la Vall d'Areny (Avià–El Berguedà, 1999-2000)". *Actes de les Jornades d'Arqueologia i Paleontologia. La Garriga, 29 i 30 de novembre, 1 de desembre de 2001*. (Barcelona, 2004), vol. II, p. 678-721.
- MAYET, F.: *Les ceramiques sigillées hispaniques*. (Paris, 1984).
- MEZQUÍRIZ, M.A.: "Aportaciones al conocimiento de la sigillata hispánica". *Príncipe de Viana*, 80–81. (Pamplona, 1960), p. 241-273.
- MEZQUÍRIZ, M.A.: *Terra Sigillata Hispánica*. (Valencia, 1961).
- MEZQUÍRIZ, M.A.: *Pompaelo II. Excavaciones en Navarra*, IX. (Pamplona, 1978).
- MEZQUÍRIZ, M.A.: "Terra Sigillata Hispanica". *Atlante delle forme ceramiche, II. Ceramica fine romana nel bacino Mediterraneo (tardo ellenismo e primo impero)*. (Roma, 1985), p. 97-166.
- OELMAN, F.: *Die Keramik des Kastells Niederbieber*. (Frankfurt, 1914).

- PALLEJA, LL.: *Excavacions al velòdrom. Un centre terrisser d'època romana. Mont-roig del Camp, Baix Camp*. (Barcelona, 1994).
- PERA, J.; DE SOLÀ, G.: "La problemática de la *terra sigillata* hispànica en las ciudades de interior: el caso de Ilesso (Guissona)". *Contextos ceràmics d'època altoimperial en el Mediterrani Occidental* (dir.: M. Roca; M. Madrid; R. Celis). (Barcelona, 2014), p. 250-269.
- PÉREZ ALMOGUERA, A.: *La "terra sigillata" de l'antic portal de Magdalena*. (Lleida, 1990).
- PÉREZ ALMOGUERA, A.: "T·P·M·T·, alfarero ilerdense de *Terra Sigillata*". *Annales de Murcia*, 15. (Murcia, 1999), p. 169-177.
- PREVOSTI, M.: *Cronologia i poblament a l'àrea rural de Baetulo*. (Badalona, 1981).
- RIBAS, M.: *La villa romana de Torre Llauder de Mataró*. Excavaciones Arqueológicas en España, 47. (Madrid, 1963).
- RIBAS, M.: "La villa romana de Torre Llauder de Mataró". *Noticiario Arqueológico Hispánico. Arqueología*, 1. (Madrid, 1972), p. 117-180.
- ROCA, M.: "Producció de sigillata a la villa de la Salut". *Arrahona*, 6. (Sabadell, 1978), p. 5-30.
- ROIG, J.F.: *La figlina del Vila-sec (Alcover, Alt Camp): un centre de producció ceràmica de l'Ager Tarraconensis*. (Tarragona, 2012).
- ROIG, J.F.: "La bòbila romana del Vila-sec (Alcover, Alt Camp)". *Ager Tarraconensis 5. Paisatge, poblament, cultura material i història. Actes del simposi internacional* (eds.: M. PREVOSTI; J. LÓPEZ; J. GUITART). (Tarragona, 2013), p. 303-337.
- SERRA VILARÓ, J.: "Descoberta d'un forn de terra sigillata". *La Veu de Catalunya*, 18 d'abril de 1912, *Pàgina Artística*. (Barcelona, 1912), p. 6.
- SERRA VILARÓ, J.: *Estación ibérica, termas romanas taller de "terra sigillata" en Solsona*. Memorias de la Junta Superior de Excavaciones Arqueológicas, 63. (Madrid, 1924).
- SERRA VILARÓ, J.: *Cerámica en Abella. Primer taller de "terra sigillata" descubierto en España*. Memorias de la Junta Superior de Excavaciones Arqueológicas. (Madrid, 1925).
- TAVARES, A.: "Caractérisation de quelques types de fabrication de sigillées hispaniques". Mayet: *Les céramiques sigillées hispaniques*, vol. I. (Paris, 1984), p. 299-302.
- TREMOLEDA, J.; CASTANYER, P.: "El alfar romano de Ermedàs. El taller y su producción (Conellà del Terri, Girona)". *I Congreso Internacional de la SECAH - Ex Officina Hispana: Hornos, talleres y focos de producción alfarera en Hispania*. Vol. I, (Cádiz, 2013), p. 479-497.
- TREMOLEDA, J.; CASTANYER, P.; PUIGDEVALL, P.; DEHESA, R.: "La bòbila romana d'Ermedàs i la seva producció (Conellà del Terri, Pla de l'Estany, Catalogne)". *Actes du Congrès de Pézénas, SFECAG*. (Marsella, 2006), p. 477-493.
- PICON, M.: "Recherchers sur les compositions des sigillées hispaniques: techniques de fabrication et groupes de production". Mayet: *Les céramiques sigillées hispaniques*, vol. I. (Paris, 1984), p. 303-317.
- VICENTE, M.D.: *La Terra Sigillata Hispànica producida en los talleres de Abella y Solsona (Lérida)*. Universitat de Barcelona, treball de recerca. (Barcelona, 1988). (inèdit).

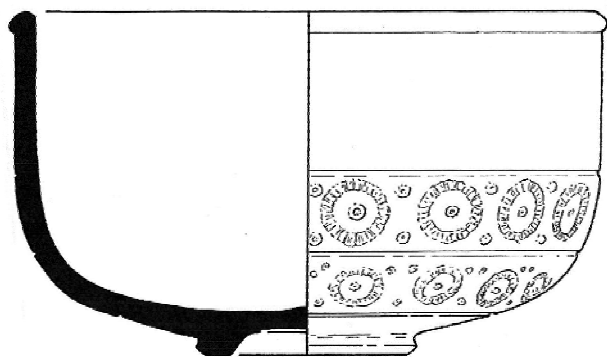

5

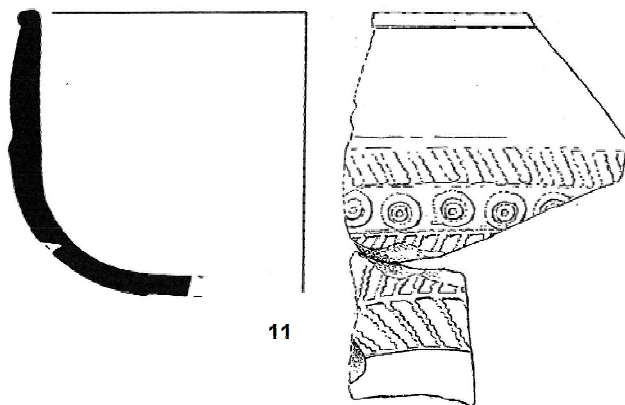

9

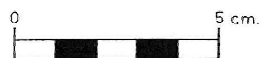

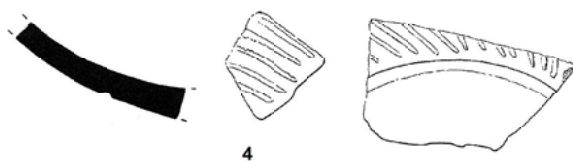
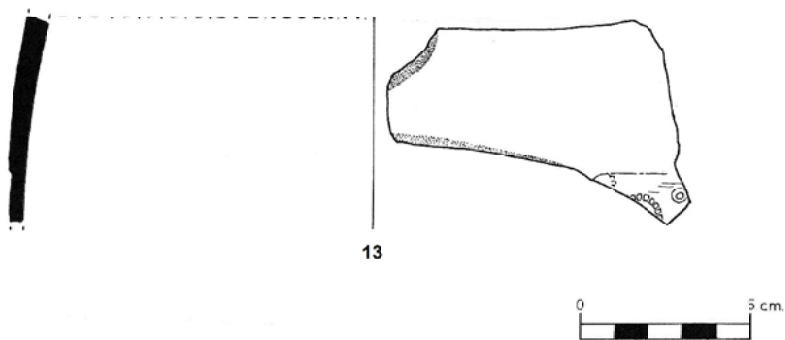
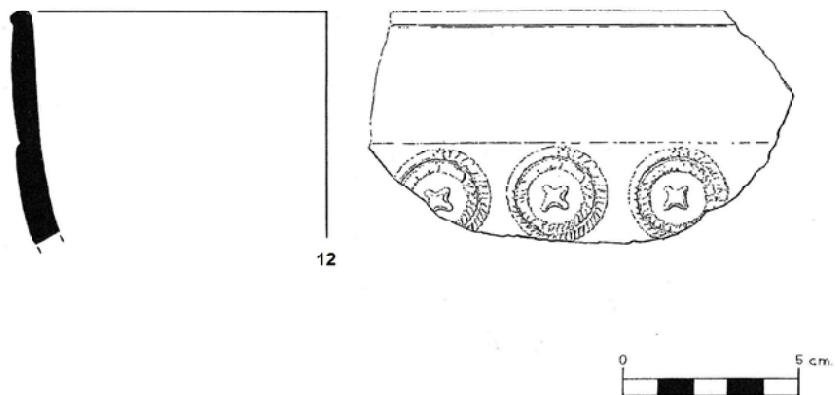

7

11

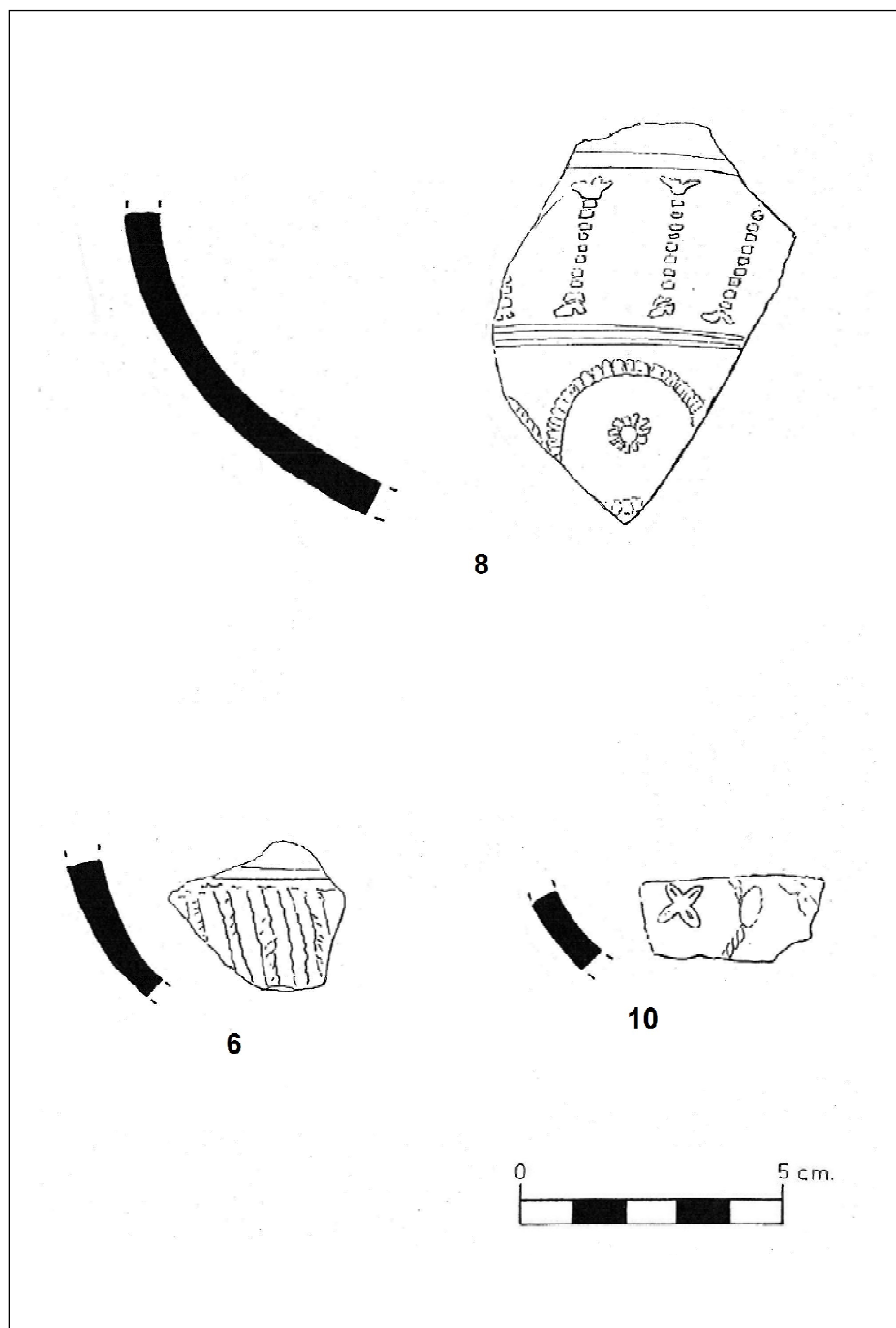

Foto peça núm. 1.

Foto peça núm. 2.

Foto peça núm. 5.

Foto peça núm. 7.

Foto peça núm. 8.

Foto peça núm. 9.

Foto peça núm. 11.

Foto peça núm. 12.